

วันแรกที่ข้าพเจ้าก้าวเข้าสู่อุ้มอกของแม่โจ้ทำให้จิตใจไม่ค่อยสบาย เพราะคิดถึงบ้าน แต่วันและเวลาผ่านไปทุก ๆ คนเปลี่ยนไปด้วย แม่โจ้สอนให้เราทำตุ๊กแม่ที่ดั่งหงายถึงแม่แม่โจ้จะมีไข่แม่บังเกิดเกล้า แต่ “แม่โจ้” สอนให้เราเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว สอนให้รู้จักรักพวก รักหมู่ และมีความสามัคคี ทำให้เรารู้จักอดทนต่อการทำงานทุก ๆ อย่าง ทุก ๆ คนคงจะยังจำได้ดีว่า อาทิตย์แรกที่เรารู้จักจับดิน มือที่เคยอ่อนนุ่มคมของสตรีเพศก็ค่อย ๆ พลิกฝ่า พอง แดงและแข็งกระด้างขึ้นตามลำดับ ร่างกายที่เคยสละโสดระงัดก็ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นดำดึ้น แข็งแกร่ง และใบหน้าเหี่ยวย่นเกรียมขึ้น ถึงแม้ว่าเหนื่อยแค้นเหนื่อยแต่ทุกคนก็พยายามสู้ทน อดกลั้น ฝ่าฟันต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ ให้สู้กับเป็นเกษตรกรของชาติต่อไป แค้นหรือสลดหายเอ๋ย “เกษตรกร” ที่ใคร ๆ เขายกย่องว่าเป็น “กระดูกสันหลังของประเทศ” พังแล้วมันช่างเพราะพริ้งทีเดียวจริง ๆ แต่กระดูกที่อยู่ข้างหลังน้อยคนนักที่จะมองเห็นความสำคัญของมัน อย่างไรก็ตาม เราทุกคนยัง คงสู้ทนทำต่อไปทำไปเพื่อหักขั้วข้างหน้าเพื่อช่วยผดุงรากฐานเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญขึ้น

วันและเวลาค่อย ๆ ผ่านไปอย่างเชื่องช้า จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี จากหนึ่งปีเป็นสองปี และสามปีค่อย ๆ ไกลเข้ามา พวกเราต่างหมกเหม็นดูตำหรับตำราก็เป็นการใหญ่ “วันสอบไล่ใกล้เข้ามาแล้ว” แต่เมื่อวันสุดท้ายของการเรียนจะมาถึง ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจทันที เพราะหลังจากวันนั้นมันคงจะเป็นวันที่พวกเราต้องพรากจากกัน วันคืนที่เราเคยเรียน เคยเดิน เคยนอน และเคยทำงานร่วมกันมาเมื่ออดีต ก็ค่อย ๆ ห่างไกลออกไป—ออกไปทุก ๆ ชณะ มันคงจะเป็นวันสุดท้ายที่พวกเราต้องแยกกัน เดินทางกลับสู่มาตุภูมิของตนคนผู้ตกตบจากสมรภูมิรบอย่างผู้ม้วย

โอ! — แม่ที่รักถูกจำต้องขอกราบดาไปก่อน ถูกจากอกแม่ไปครั้ง^{๒๕} ถูกไปเพื่อทดแทนบุญคุณของแม่ที่เคยพำร้สอนดูมา ทดแทนบุญคุณของประเทศอันเป็นที่รัก จากไปเพื่อความรุ่งโรจน์ในอนาคต แต่คงไม่นานหรอก หากชีวิตของถูกยังไม่สิ้น ถูกคงจะได้กลับเข้ามาสู่อ้อมอกที่อบอุ่นของแม่อีกครั้งหนึ่ง แต่การกลับมาของถูกครั้งนี้คงมีชัยชนะ มีความหวัง ความรุ่งโรจน์มาสู่แม่ด้วย ถูกขอฝากน้อง ๆ ของถูกที่รักทุก ๆ คนไว้กับแม่ด้วย ดาก่อน “แม่โจ้” แม่ที่รักยิ่งของข้า

ปรีชา ถาวร